

บทที่ 6: การเป็นนักคิดเชิงวิเคราะห์ (approximately 60 minutes)

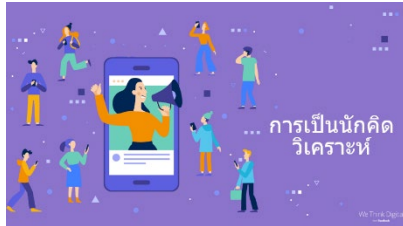
วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- รู้จักปรับใช้แนวคิดเชิงวิพากษ์กับการเข้าถึงข้อมูลออนไลน์
- เข้าใจและรู้เท่าทันสื่อ ตลอดจนข้อมูลประเภทต่างๆ เช่น ข่าวสาร เนื้อหาเพื่อความบันเทิง การแสดงความคิดเห็น โพสต์พาดหัวข่าวลวงให้คลิก ข้อมูลลวง ข่าวปลอมและโฆษณา และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง
- ทราบถึงข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลออนไลน์ของแต่ละคน
- ตระหนักถึงมุมมองในการวิเคราะห์ข้อมูลออนไลน์ต่างๆ รวมถึงอิทธิพลของประสบการณ์ส่วนบุคคลที่อาจส่งผลต่อการตีความข้อมูลได้
- ระบุภัยอันตรายบนโลกดิจิทัลที่สำคัญได้ เช่น มัลแวร์และการหลอกลวงในรูปแบบต่างๆ
- กล้าที่จะมีปฏิสัมพันธ์และกะตือรือร้นในโลกดิจิทัล พร้อมเข้าใจถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตจริงจากการกระทำบนโลกออนไลน์

WORKSHOP PRESENTATION

SLIDE 1

SLIDE TEXT:

การเป็นนักคิดวิเคราะห์

Notes

- กล่าวต้อนรับทุกคนและขอให้พวกเขานั่งที่ของตัวเอง
- เมื่อทุกคนนั่งเรียบร้อยแล้ว ให้คลิกไปยังสไลด์ถัดไป

SLIDE 2

SLIDE TEXT:

สิ่งที่จะพูดถึง

ช่วยเหลือชุมชนของฉัน: การเป็นนักคิดวิเคราะห์

Notes

- เรามาดูหัวข้อในเซสชันนี้กัน
- สิ่งที่ทำให้การจำแนกข้อเท็จจริงในเนื้อหาทางออนไลน์เป็นเรื่องยากคืออะไร
- สิ่งที่เราควรคำนึงถึงในการระบุข้อเท็จจริงของเนื้อหาทางออนไลน์มีอะไรบ้าง
- เราจะทำอะไรเพื่อช่วยให้มั่นใจได้ว่าชุมชนของเราจะแชร์ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชน และจะลดเนื้อหาปลอมลงได้อย่างไร
- ก่อนจะเริ่มต้น เรามาตกลงกันก่อนดีไหมครับ/คะ
- โปรดเปิดโทรศัพท์เป็นโหมดเสียง

- เราทุกคนอาจมาจากต่างที่กัน
แต่เราพยายามเคารพและรับฟังกันและกันให้มากที่สุดกันดีกว่าครับ/ค่ะ
- มีส่วนร่วมและสนุกไปกับเซสชัน!
- เริ่มต้นกันเลย

SLIDE 3

SLIDE TEXT:

ความหลากหลาย
ทางมุมมอง

Notes

- มาถึงประเด็นถัดไปของเรา... ซึ่งเกี่ยวกับมุมมองนั่นเอง
- มีใครบอกความหมายของมุมมองได้บ้าง
- มุมมองของคุณก็คือความเห็นของคุณ
- การรู้จักจุดยืนของตัวเองและสิ่งที่มีอิทธิพลต่อจุดยืนจะช่วยให้เรามีความชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับเหตุผลที่เราคิดแบบนั้นและอาจรวมถึงอคติที่เราอาจมีด้วย
- โดยเฉพาะเมื่อเราต้องระบุข้อข้อเท็จจริงของบางเรื่องให้ได้

SLIDE 4

Notes

- ขั้นตอนแรกในการทำความเข้าใจมุมมองให้มากขึ้นคือการตระหนักว่าปัจจัยที่หล่อหลอมมุมมองของเรามีอะไรบ้าง

- ปัจจัยเหล่านี้ ซึ่งได้แก่ เพื่อน ครอบครัว โรงเรียน เพื่อนร่วมงาน และชุมชนของเราช่วยพัฒนาค่านิยม/ความเชื่อหลักและมุมมองโดยรวมของเรา
- ซึ่งหมายความว่า... ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อแนวคิดและการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ ของเรา
- ตัวอย่างเช่น สถานการณ์ที่เราอาจเผชิญในโลกออนไลน์

SLIDE 5

SLIDE TEXT:

สิ่งใดมีอิทธิพลต่อมุมมองของคุณ
เพื่อน

Notes

- เพื่อนอาจมีอิทธิพลสูงต่อวิธีที่เรามองโลกและการตัดสินใจของเรา
- ตัวอย่างบางส่วนของการทำงานที่คุณได้รับอิทธิพลก็อาจมาจากสิ่งที่คุณทำร่วมกันและสิ่งที่คุณพูดคุยกัน

SLIDE 6

SLIDE TEXT:

สิ่งใดมีอิทธิพลต่อมุมมองของคุณ
ครอบครัว

Notes

- ครอบครัวก็มีอิทธิพลสูงต่อแนวคิดและการกระทำของเราเช่นเดียวกับเพื่อน
- เราใช้เวลาส่วนมากอยู่กับครอบครัว เพราะเราโตมากับคนในครอบครัวและคนเหล่านี้ก็จะอยู่กับเราเสมอ

SLIDE 7

SLIDE TEXT:

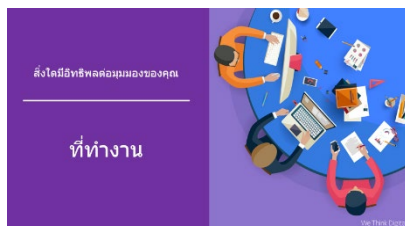
สิ่งใดมีอิทธิพลต่อมุมมองของคุณ
โรงเรียน

Notes

- โรงเรียน
- มีอิทธิพลหลายอย่าง เช่น ครู เพื่อนร่วมชั้น สิ่งที่คุณเรียนรู้ในชั้นเรียน
- ปัจจัยเหล่านี้สามารถหล่อหลอมมุมมองที่คุณมีต่อชีวิตได้ ทั้งความรู้สึก ความคิดเห็น และการกระทำของคุณ

SLIDE 8

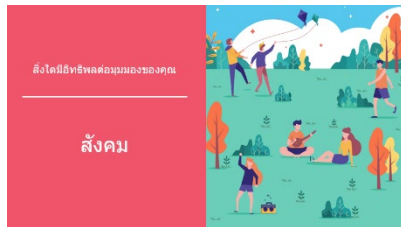
SLIDE TEXT:

สิ่งใดมีอิทธิพลต่อมุมมองของคุณ
ที่ทำงาน

Notes

- ที่ทำงาน
- สำนักงานหรือที่ทำงานก็มีอิทธิพลหลายๆ อย่าง เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้จัดการ ลูกค้า แม้แต่งานที่คุณทำทุกวันก็เช่นกัน
- และปัจจัยเหล่านี้ก็สามารถหล่อหลอมมุมมองที่คุณมีต่อชีวิตได้ ทั้งความรู้สึก และการกระทำของคุณ

SLIDE 9

SLIDE TEXT:

สิ่งใดมีอิทธิพลต่อมุมมองของคุณ
สังคม

Notes

- ชุมชนที่เราอาศัยอยู่ก็หล่อหลอมความเป็นตัวเราเช่นกัน
- ซึ่งรวมถึงรัฐบาลที่ออกกฎหมาย ภาษาที่เราพูด วิถีชีวิตของเรา แม้แต่สิ่งที่เราเห็นตามท้องถนนด้วย

SLIDE 10

SLIDE TEXT:

สิ่งใดมีอิทธิพลต่อมุมมองของคุณ
เพื่อน
ครอบครัว
โรงเรียน/ที่ทำงาน
สังคม

Notes

- ดังนั้นโดยสรุปแล้ว เราต้องตระหนักถึงปัจจัยเหล่านี้ รวมถึงสิ่งที่หล่อหลอมความเชื่อของเราด้วย
- เป็นเรื่องปกติและเป็นธรรมดาที่เราจะแลกเปลี่ยนความรู้กัน โดยเฉพาะกับคนที่เราเลือกที่จะไว้ใจ
- ตราบที่เราตระหนักถึงอคติของตัวเองก็จะเป็นการช่วยให้เราตัดสินใจโดยมีข้อมูลประกอบที่ดีขึ้นได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากโดยเฉพาะเมื่อต้องโต้ตอบกับเนื้อหาทางออนไลน์ เนื่องจาก..

SLIDE 11

SLIDE TEXT:

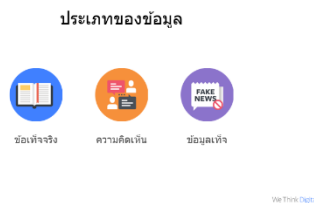
การมีข้อมูลมากเกินไปอาจทำให้ตัดสินใจได้ยากกว่าข้อมูลใดที่สามารถ เชื่อถือได้

Notes

- สิ่งที่ยอดเยียมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตคือคุณสามารถหาข้อมูลของแทบจะทุกสิ่งทุกอย่างที่คุณจะนึกได้
- แต่บนช่องทางออนไลน์ คุณสามารถเชื่อมต่อกับผู้คนได้มากมายหลากหลายลักษณะ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่อยู่อีกซีกโลกหนึ่งหรืออีกเมืองหนึ่งในประเทศ เพื่อน นักเรียน เพื่อนร่วมงาน และผู้คนที่มีความสนใจเหมือนคุณ
- สิ่งที่ทำให้การใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องยากคือการมีข้อมูลจำนวนมาก ซึ่งบางครั้งก็ทำให้ยากต่อการตัดสินใจว่าคุณจะเชื่ออะไรได้บ้าง
- อะไรคือเรื่องจริง
- เชื่ออะไรได้บ้าง
- ความจริงคืออะไร

SLIDE 12

SLIDE TEXT:

ประเภทของข้อมูล

Notes

- ข้อมูลประเภทต่างๆ ได้แก่ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และข้อมูลเท็จมาพูดถึงข้อเท็จจริงและความคิดเห็นกันก่อน!

SLIDE 13

SLIDE TEXT:

ข้อเท็จจริง
สิ่งที่เป็นจริงเป็นสิ่งที่
สามารถพิสูจน์ได้
นี่คือแอปเปิ้ล

Notes

- ใครบอกได้บ้างว่าข้อเท็จจริงคืออะไร
  - ข้อเท็จจริงคือสิ่งที่เป็นจริง.. ซึ่งหมายความว่าสามารถพิสูจน์ได้
  - ใครยกตัวอย่างได้อีกไหม
-

SLIDE 14

SLIDE TEXT:

ความคิดเห็น
สิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้
แอปเปิ้ลผลนี้เป็นแอปเปิ้ลผลเดียวที่มีในเมือง

Notes

- ความคิดเห็นคือการที่บุคคลหนึ่งตีความบางสิ่งบางอย่าง
  - ง่ายใช่ไหมล่ะ
-

SLIDE 15

We Think Digital

SLIDE TEXT:

Fake news

Notes

- การจำแนกข้อเท็จจริงจากความคิดเห็นในลักษณะดังกล่าว
- ดูง่ายทีเดียว แต่เมื่อพูดถึงข้อมูลเท็จหรือข่าวปลอมกลับซับซ้อนขึ้นมา
- แต่ก็ไม่ต้องกังวลไป เพราะการเข้าใจรูปแบบต่างๆ จะทำให้เรามีข้อมูลมากขึ้น!

SLIDE 16

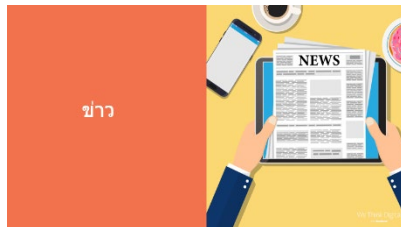
SLIDE TEXT:

แนวทางในการนำเสนอมีอะไรบ้าง

Notes

- ข้อมูลประเภทต่างๆ ได้แก่ ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และข้อมูลเท็จมาพูดถึงข้อเท็จจริงและความคิดเห็นกันก่อน!

SLIDE 17

SLIDE TEXT:

ข่าว

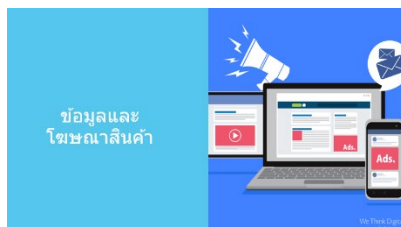
Notes

- ในโลกออนไลน์มีข้อมูลมากมายหลายประเภท
- ตัวอย่างเช่น ข่าวที่ผลิตโดยองค์กรสื่อมืออาชีพ..
- ใครบอกได้บ้างว่าข้อมูลประเภทอื่นๆ ที่คุณจะพบในโลกออนไลน์มีอะไรอีก
- มีใครนึกตัวอย่างในท้องถิ่นที่เพิ่งเกิดขึ้นเร็วๆ นี้ออกไหม

หมายเหตุคำแนะนำ ให้เวลาผู้เข้าร่วมคิดและเสนอคำตอบ เลือกคนออกมา 3 ถึง 4 คนเพื่อเสนอตัวอย่างหากจำเป็น

- หลังจากผู้เข้าร่วมได้รับโอกาสในการนำเสนอแล้ว ให้คลิกไปยังสไลด์ถัดไป

SLIDE 18

SLIDE TEXT:

ข้อมูลและ
โฆษณาสินค้า

Notes

- นอกจากนั้นยังมีเว็บไซต์และโฆษณาจากบริษัทต่างๆ ที่กระตุ้นให้คุณซื้อสินค้าหรือบริการบางอย่าง
- ซึ่งบริษัทแห่งหนึ่งอาจมี 1 เว็บไซต์ที่ขายสินค้าอย่างเดียวหรือหลายอย่าง
- คุณอาจพบโฆษณาพร้อมกับข้อมูลอื่นๆ บนบัญชีโซเชียลมีเดียของคุณ

- ในป๊อปอัพบนเว็บไซต์ข่าว กลางบทความ หรือวิดีโอที่คุณกำลังรับชม หรือบางครั้งข้อความทั้งหมดก็อาจเป็นโฆษณาได้

SLIDE 19

- รู้จักกับเกม
- เกมเพิ่งเริ่มใช้งาน Facebook เมื่อไม่นานมานี้ และวันนี้เราจะมาช่วยเขากัน
- เกมพบกับปัญหาในการแยกแยะระหว่างข้อมูลประเภทต่างๆ ที่เขาเห็นทางออนไลน์!
- นี่จึงเป็นโอกาสแรกที่เราจะได้ช่วยเขากัน

SLIDE TEXT:

- รู้จักกับเกม
- เกมเพิ่งเริ่มใช้งาน **Facebook** เมื่อไม่นานมานี้ และวันนี้เราจะมาช่วยเขากัน
- เกมพบกับปัญหาในการแยกแยะระหว่างข้อมูลประเภทต่างๆ ที่เขาเห็นทางออนไลน์!
- นี่จึงเป็นโอกาสแรกที่เราจะได้ช่วยเขากัน

Notes

- ผู้ที่จะมาช่วยเราก็คือเกม
- แล้วใครคือเกมล่ะ
- เกมเพิ่งเริ่มใช้งาน Facebook เมื่อไม่นานมานี้ และวันนี้เราจะมาช่วยเขากัน
- สิ่งที่เราจะช่วยเขากันก็คือ..
- เกมพบกับปัญหาในการแยกแยะระหว่างข้อมูลประเภทต่างๆ ที่เขาเห็นทางออนไลน์ว่าเขาสามารถเชื่อถืออะไรได้บ้าง
- ใครมีประสบการณ์คล้ายกับเกมบ้าง
- เอาล่ะ วันนี้จะนำต้นตอและเป็นประโยชน์มากเพราะเราจะมาเรียนรู้ร่วมกัน
- พร้อมทั้งจะเริ่มแล้วหรือยัง

SLIDE 20

คำถามที่ 1

ผู้คิดจะโพสต์ข้อมูลประเภทใด เพื่อแชร์ประสบการณ์หรือความคิดเห็นส่วนตัว

ข่าว โฆษณา เกม/CP โฆษณา เกม/CP

SLIDE TEXT:

คำถามที่ 1

ผู้คนจะโพสต์ข้อมูลประเภทใด เพื่อแชร์ประสบการณ์หรือความคิดเห็นส่วนตัว

Notes

- มาเริ่มที่คำถามบางข้อกัน
- ผู้คนจะโพสต์ข้อมูลประเภทใดเพื่อแชร์ประสบการณ์หรือความคิดเห็นส่วนตัว

ให้คนในห้องตอบเอง

- เฉลย โพสต์ส่วนตัว
- ทำไมเราจึงไม่ควรตีความตรงๆ
- ผลที่ตามมาจะเป็นอย่างไร
- หากเจตนาคือเพื่อการแชร์
เราก็ควรจะไม่นิยามว่าบางครั้งอาจมีโพสต์ที่ไม่เหมาะสมและไม่ให้ความเคารพผู้อื่น
- ตัวอย่างของโพสต์ที่อาจไม่เหมาะสมแม้ว่าจะมีเจตนาเพื่อเป็นการแชร์มีอะไรบ้าง

SLIDE 21

SLIDE TEXT:

คำถามที่ 2

ผู้คนจะโพสต์ข้อมูลประเภทใด หากมีเจตนาเพื่อสร้างเสียงหัวเราะ

Notes

- ผู้คนจะโพสต์ข้อมูลประเภทใดหากมีเจตนาเพื่อสร้างเสียงหัวเราะ

ให้คนในห้องตอบเอง

- เฉลย มีม **GIF**
- หากเจตนาคือการทำให้อีกคนหนึ่งหัวเราะ ก็อย่าลืมคำนึงถึงข้อนั้นและทำการตัดสินใจตามจุดประสงค์นั้น ซึ่งก็หมายถึงการไม่ตีความตรงๆ หรืออย่างจริงจังมากเกินไป
- บางคนก็ข้ามเส้นจากเรื่องตลกกลายเป็นการไม่เคารพผู้อื่นไป
- ตัวอย่างของโพสต์ที่อาจไม่เหมาะสมแม้ว่าจะมีเจตนาเพื่อสร้างความบันเทิงมีอะไรบ้าง

SLIDE 22

SLIDE TEXT:

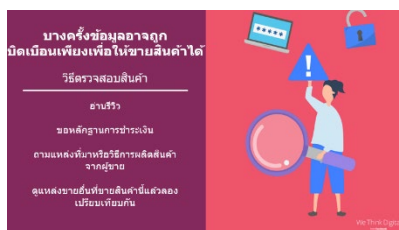
คำถามที่ 3

ผู้คนจะโพสต์อะไรเพื่อขายสินค้า

Notes

- ผู้คนจะโพสต์อะไรเพื่อขายสินค้าให้คนในห้องตอบเอง
- เฉลย ใช่แล้ว โฆษณาไงล่ะ! คำตอบง่ายๆ คือเพื่อการขายสินค้าแค่นั้น เพราะก็เป็นเรื่องจริง..
- ดังนั้นสิ่งที่ควรจำไว้ก็คือให้ระมัดระวังเนื่องจากเหตุผลนี้
- แล้วทำไมเราต้องระมัดระวัง
- ตัวอย่างของเหตุผลนี้มีอะไรบ้าง คุณเคยประสบมาหรือไม่
- ก็เพราะข้อมูลบางอย่างอาจมีการกล่าวเกินจริงหรือกล่าวไม่ครบเนื่องจากเจตนาหลักก็คือการขายสินค้า

SLIDE 23

SLIDE TEXT:

บางครั้งข้อมูลอาจถูก

บิดเบือนเพียงเพื่อให้ขายสินค้าได้

SLIDE 24

SLIDE TEXT:

คำถามที่ 4

ผู้คนที่โพสต์อะไรหากมีเจตนาร้ายหรือต้องการหลอกลวงผู้อื่น

Notes

- ผู้คนที่โพสต์อะไรหากมีเจตนาร้ายหรือต้องการหลอกลวงผู้อื่น
ให้คนในห้องตอบเอง
- เฉลย เป้าหมายของข่าวปลอมก็คือการหลอกลวงและเรียกร้องความสนใจนั่นเอง! ถูกต้องแล้ว
- คำถามนั้นยากหน่อยไหม
- คำตอบที่ถูกต้องคือการหลอกลวงและเรียกร้องความสนใจเพราะข่าวนั้นเป็นข่าวปลอม
- ตัวอย่างของโพสต์ที่คุณคิดว่าเป็นเรื่องจริงมีอะไรบ้าง

SLIDE 25

ข้อเท็จจริง	ข้อมูลเท็จ	ความคิดเห็น
<ul style="list-style-type: none"> • ข่าว	<ul style="list-style-type: none"> • คลิกเบต • โฆษณาที่มีข้อมูลเท็จ • รูปภาพ/บทความที่มีการปรับเปลี่ยน • ข่าวปลอม • ข้อมูลเท็จอื่นๆ ที่นำเสนอว่าเป็นเรื่องจริง	<ul style="list-style-type: none"> • โพสต์ส่วนตัว • GIF/อิม • สดกแบบเสียดสี/เย้ยหยัน

Notes

โดยสรุป...

ข้อเท็จจริง

ข่าว

ข้อมูลเท็จ

คลิกเบต

โฆษณาที่มีข้อมูลเท็จ

รูปภาพ/บทความที่มีการปรับเปลี่ยน

ข่าวปลอม

*ข้อมูลเท็จอื่นๆ ที่นำเสนอว่าเป็นเรื่องจริง

ความคิดเห็น

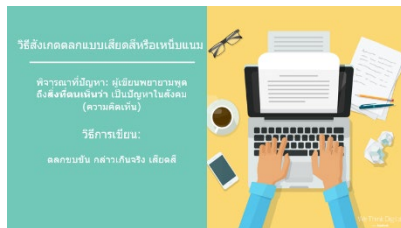
โพสต์ส่วนตัว

GIF/มีม

ตลกแบบเสียดสี/เหน็บแนม

SLIDE 26

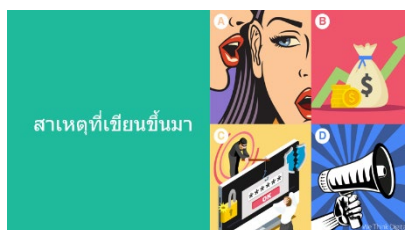
SLIDE TEXT:

วิธีสังเกตตลกแบบเสียดสีหรือเหน็บแนม

Notes

- ผู้คนจะโพสต์ข้อมูลประเภทใดหากมีเจตนาทั้งเพื่อสร้างเสียงหัวเราะและเพื่อแสดงความคิดเห็น
  - เราจะสังเกตตลกแบบเสียดสีหรือเหน็บแนมได้อย่างไร
  - ข้อมูลประเภทนี้ใช้เมื่อต้องการสร้างความตลกแต่ในขณะเดียวกันก็ต้องการแสดงมุมมองของตน
  - พิจารณาที่ปัญหา: ผู้เขียนพยายามพูดถึงสิ่งที่ตนเห็นว่าเป็นปัญหาในสังคม (ความคิดเห็น)
  - วิธีการเขียน:
  - ตลกขบขัน กล่าวเกินจริง เสียดสี
  - ใครยกตัวอย่างที่พบได้จริงได้บ้าง
-

SLIDE 27

SLIDE TEXT:

สาเหตุที่เขียนขึ้นมา

Notes

- เมื่อเราเข้าใจข้อมูลประเภทต่างๆ รวมทั้งวิธีที่ข้อมูลนำเสนอให้เราดีขึ้นแล้ว...
- เราจะประเมินให้ดีขึ้นได้อย่างไรว่าข้อมูลนั้นเชื่อถือได้หรือไม่
- สิ่งแรกที่เราจำเป็นต้องทำคือหยุดเพื่อคิดทบทวนก่อนที่จะดำเนินการ
- คุณควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ เมื่อเห็นข้อมูลที่คุณไม่แน่ใจ
- ข้อมูลนี้เป็นการหลอกลวงหรือไม่
- หรือว่าเป็นเรื่องตลก
- มีคนพยายามหาเงินจากเรื่องนี้ไหม
- มีคนพยายามโน้มน้าวให้คุณคิดไปในทางใดทางหนึ่งหรือไม่
  - A. อาจมีคนเผยแพร่ข่าวลือปลอมของคู่แข่งทางการเมืองเพื่อไม่ให้คนลงคะแนนเสียงให้ฝ่ายตรงข้าม ดังนั้นอาจมีการให้ข้อมูลผิดเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองก็ได้
  - B. อาจมีคนเผยแพร่ข้อมูลปลอมเพื่อสร้างรายได้ ตัวอย่างเช่น โดยการกระตุ้นให้ผู้เยี่ยมชมจำนวนมากมาที่เว็บไซต์เพื่อขายพื้นที่โฆษณาบนเว็บไซต์
  - C. อาจมีคนต้องการขโมยข้อมูลส่วนตัวของคุณเพื่อนำข้อมูลระบุตัวตนของคุณไปใช้หรือเพื่อเข้าถึงเงินของคุณ
  - D. อาจมีคนแต่งเรื่องแล้วเผยแพร่เพื่อพยายามโน้มน้าวให้คนอื่นเห็นด้วยตามความเชื่อหรือค่านิยมของตัวเอง
- บนโลกออนไลน์มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์จำนวนมาก
- และก็มีมักจะมีข้อมูลที่คุณเชื่อถือไม่ได้เช่นกัน
- แต่หากคุณคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลที่คุณพบเจอโดยการหยุดคิดก่อนดำเนินการใดๆ คุณก็จะได้รับประสบการณ์บนโลกออนไลน์ที่ดีและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

SLIDE 28

SLIDE TEXT:

หยุดเพื่อคิดทบทวน

Notes

- ถามคำถามเหล่านี้กับตัวเอง
  1. ข้อมูลคืออะไร
  2. ใครสร้างขึ้น
  3. สร้างขึ้นมาเพื่ออะไร

SLIDE 29

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการระบุข้อเท็จจริง
ของเนื้อหาทางออนไลน์มีอะไรบ้าง

We Think Digital

SLIDE TEXT:

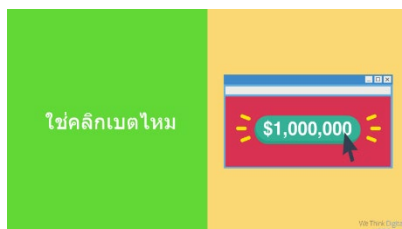
สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการระบุข้อเท็จจริง
ของเนื้อหาทางออนไลน์มีอะไรบ้าง

Notes

- สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการระบุข้อเท็จจริงของเนื้อหาทางออนไลน์มีอะไรบ้าง
- มีข้อมูลอยู่ 3 ประเภทที่คุณพบได้บนโลกออนไลน์
  1. ข้อเท็จจริง
  2. ความคิดเห็น
  3. และข้อมูลเท็จ

SLIDE 30

SLIDE TEXT:

ใช้คลิกเบตไหม

Notes

- อย่างแรก เรื่องราวหรือเว็บไซต์มีเนื้อหาอะไร
- ดูน่าจะเป็นไปได้หรือไม่
- ดูเป็นเรื่องน่าตกใจหรือไม่
- หากเป็นเช่นนั้น ข้อมูลก็อาจเป็น “คลิกเบต”

- คลิกเบตคือคำที่ใช้สำหรับเนื้อหาออนไลน์ที่มีเป้าหมายหลักคือการหลอกลวงให้ผู้ใช้คลิกลิงก์เพื่อเปิดเว็บไซต์เพจ หรือวิดีโอหนึ่งๆ ทางออนไลน์
- พาดหัวข่าวที่ดูเกินความเป็นจริงก็ได้รับการออกแบบมาเพื่อดึงดูดความสนใจของคุณเช่นกัน
- และแม้ว่าลึกๆ แล้วเรารู้ว่าข้อมูลนั้นอาจไม่จริง แต่บางครั้งเราก็คลิกดูเพราะความสงสัย

[หมายเหตุสำหรับผู้สอน ตอนนี้เป็นโอกาสที่ดีในการยกตัวอย่างของคลิกเบตที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเมื่อเรารู้ๆ นี้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เข้าร่วมของคุณ]

SLIDE 31

SLIDE TEXT:

ใช้รูปภาพจริงไหม

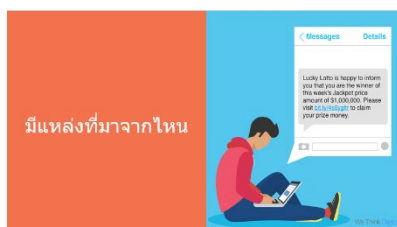
Notes

- พิจารณารูปภาพในเรื่องราวหรือบนเพจ
- ข้อมูลและเว็บไซต์ปลอมมักจะใส่รูปภาพหรือวิดีโอที่ถูกบิดเบือน
- ซึ่งบางครั้งรูปภาพอาจเป็นรูปจริง แต่ถูกตัดออกจากบริบทเดิมเพื่อเปลี่ยนความหมายที่แท้จริง
- คุณสามารถค้นหารูปภาพนั้นเพื่อดูแหล่งที่มาของรูปภาพได้เสมอ

[หมายเหตุสำหรับผู้สอน

ตอนนี้เป็นโอกาสที่ดีในการยกตัวอย่างของรูปภาพที่ถูกบิดเบือนที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเมื่อเรารู้ๆ นี้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เข้าร่วมของคุณ]

SLIDE 32

SLIDE TEXT:

มีแหล่งที่มาจากไหน

Notes

ใครสร้างข้อมูลนี้ขึ้นมา อะไรคือแหล่งที่มา ข้อมูลนี้มาจากไหน

- ตรวจสอบที่อยู่เว็บไซต์หรือ **URL** หรือที่ย่อมาจาก **Uniform Resource Locator** ดูแล้วน่าจะถูกต้องหรือไม่
- ตัวอย่างเช่น หากคุณได้รับอีเมลซึ่งดูเหมือนมาจากธนาคารของคุณ และธนาคารขอให้คุณตรวจสอบยอดเงินหรือยืนยันรายละเอียดส่วนตัวของคุณ ลักษณะนี้ก็อาจดูเหมือนจริงมาก
- ข้อมูลลักษณะนี้เรียกว่า**ฟิชชิง** ก่อนที่คุณจะคลิกลิงก์ใดๆ แบบนี้ ให้ตรวจสอบที่อยู่เว็บไซต์ที่ให้มาและดูว่าอีเมลส่งมาจากที่อยู่ไหน
- เว็บไซต์ปลอมจำนวนมากจะพยายามทำให้ดูเหมือนของจริงมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้โดยการเปลี่ยน **URL** เพียงเล็กน้อย
- **URL** ปลอมหรือ **URL** ที่ดูคล้ายของจริงอาจเป็นสัญญาณเตือนของการหลอกลวง
- หากคุณคลิกลิงก์ลิงก์นั้นอาจเป็นมัลแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือโปรแกรมที่ออกแบบมาเพื่อเข้าถึงคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลดิจิทัลของคุณได้
- หรืออาจเป็นไวรัสบนคอมพิวเตอร์ที่จะสร้างความเสียหายให้กับข้อมูลและโปรแกรมบนแล็ปท็อปหรือสมาร์ตโฟนของคุณ
- คุณสามารถดูบริษัทหรือเว็บไซต์จริงแยกต่างหากและเปรียบเทียบ **URL** จริงกับอีก **URL** เพื่อตัดสินใจได้โดยไม่ต้องคลิกลิงก์เพื่อดูว่าเป็น **URL** ปลอมหรือไม่

[แหล่งข้อมูลอื่นๆ สำหรับแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ ฟิชชิง และสแปม โปรดไปที่ <https://www.facebook.com/safety/educators/security/cybersecurity-phishing-and-spam/overview>]

SLIDE 33

Notes

- เราใช้เวลาสักครู่เพื่อพิจารณารูปข้างนี้กัน
- รูปนี้มีบริบทอะไรบ้าง
- ทำไมคนถึงจะโพสต์หรือเผยแพร่รูปภาพของสัตว์ประจำชาติไทยทางออนไลน์

หมายเหตุคำแนะนำ - ใช้เวลาผู้เข้าร่วมคิดและนำเสนอ ขอให้ผู้เข้าร่วม 2 ถึง 3 คนเสนอเหตุผลหากจำเป็น

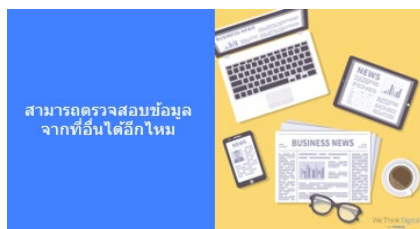
คำแนะนำ

- มีเหตุผลมากมายที่จะมีคนสร้างและเผยแพร่รูปภาพลักษณะนี้ทางออนไลน์ ตัวอย่างเช่น
  - เพื่อโฆษณาชวนเชื่อและส่งเสริมให้ผู้คนมาเยี่ยมชมสวนสัตว์
  - อาจเป็นการโพสต์หรือแชร์บนโซเชียลมีเดียหรือเว็บไซต์หรือวิดีโอบล็อกของผู้ที่ชื่นชอบช้าง
  - อาจเป็นการเผยแพร่โดยรัฐบาลไทยเพื่อส่งเสริมให้คนมาเที่ยว
  - อาจเป็นการนำไปใช้ในข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยหรือเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของประชากรช้างป่า
  - อาจเป็นการนำไปใช้เป็นภาพประกอบงานวิจัยเกี่ยวกับช้าง
  - อาจเป็นการเผยแพร่โดยกลุ่มปกป้องสิทธิของสัตว์เพื่อกดดันให้ผู้คนปกป้องช้างและต้นไม้ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของช้าง”
  - ความหมายของรูปภาพรูปเดียวนี้อาจเปลี่ยนไปตามบริบท
  - เมื่อคุณใช้งานออนไลน์
- การตระหนักถึงผู้ที่สร้างข้อมูลและเหตุผลที่สร้างขึ้นเป็นส่วนสำคัญของการคิดวิเคราะห์

[แหล่งข้อมูลอื่นๆ สำหรับแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความปลอดภัยในโลกไซเบอร์ ฟิชซิง และสแปม โปรดไปที่ <https://www.facebook.com/safety/educators/security/cybersecurity-phishing-and-spam/overview>]

SLIDE 34

SLIDE TEXT:

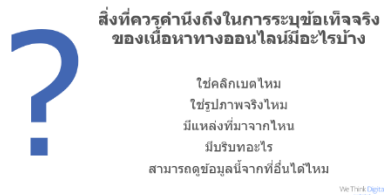
สามารถตรวจสอบข้อมูลจากที่อื่นได้อีกไหม

Notes

สามารถตรวจสอบข้อมูลจากที่อื่นได้อีกไหม

- หาก你不แน่ใจว่าสิ่งที่เห็นทางออนไลน์เป็นเรื่องจริงหรือไม่ ให้ค้นหาจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ
- องค์กรหรือเว็บไซต์ข่าวที่เป็นที่รู้จักรายงานเรื่องออกมาลักษณะเดียวกันหรือไม่

SLIDE 35

SLIDE TEXT:

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการระบุข้อเท็จจริงของเนื้อหาทางออนไลน์มีอะไรบ้าง

Notes

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการระบุข้อเท็จจริงของเนื้อหาทางออนไลน์มีอะไรบ้าง

- ใช้คลิกเบตใหม่
- ใช้รูปภาพจริงใหม่
- มีแหล่งที่มาจากไหน
- มีบริบทอะไร
- สามารถดูข้อมูลนี้จากที่อื่นได้ไหม

SLIDE 36

Notes

- เกมกล่าวขอบคุณที่ให้ความช่วยเหลือ พร้อมบอกว่าเขาได้รับทราบข้อมูลมากมาย!
- นั่นเป็นคำถามที่ดี... ซึ่งจะพาเราไปยัง...
- เราจะทำอะไรเพื่อช่วยให้มั่นใจได้ว่าชุมชนของเราจะแชร์ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชน และจะลดเนื้อหาปลอมลงได้อย่างไร

SLIDE 37

ไม่สนใจ	แชร์/กดถูกใจ	การเลือก	ดาวน์โหลด
คุณและคนอื่นๆ จะดู/ได้จากเว็บโพสต์ได้	โพสต์/บุคคลอื่นจะเห็นโพสต์ของคุณและมีความสามารถในการกดถูกใจ/การแชร์	คุณจะสามารถดูโพสต์/บุคคลอื่นได้และบุคคลอื่นสามารถดูโพสต์ของคุณได้เช่นกัน	โพสต์/บุคคลอื่นจะได้รับการแจ้งเตือนจาก Facebook

Notes

เรามาดูว่าการดำเนินการและผลที่ตามมาที่เกี่ยวข้องกัน

- “ไม่สนใจ” คือการดำเนินการที่คุณสามารถทำได้
- อย่างไรก็ตาม การที่คุณเลือกไม่สนใจก็จะเป็นผลที่ตามมา
- คุณและคนอื่นๆ จะยัง/สามารถเห็นโพสต์ได้อยู่
- คุณสามารถเลือกที่จะแชร์/กดถูกใจได้
  - ผลที่ตามมาคือโพสต์ของคุณมีโอกาสสูงที่จะได้รับยอดการรับชมมากขึ้นและมีโอกาสได้รับการกดถูกใจ/การแชร์ด้วย
- คุณอาจเลือกที่จะบล็อกก็ได้
  - ผลที่ตามมาคือคุณจะไม่สามารถดูโพสต์/บุคคลนั้นได้ และบุคคลที่คุณบล็อกก็จะไม่สามารถดูโปรไฟล์ของคุณได้เช่นกัน
- คุณอาจเลือกที่จะใช้การรายงานได้
  - ผลที่ตามมาคือโพสต์/บุคคลนั้นจะได้รับการประเมินจาก Facebook

SLIDE 38

SLIDE TEXT:

กิจกรรม

ในกลุ่มของคุณ ให้ดำเนินการดังนี้

Notes

- เราลองมาทำกิจกรรมนี้กันแล้วดูว่าเราจะตอบแบบไหนกันบ้าง
- ในกลุ่มของคุณคุณจะมีเวลา 3 นาทีในการยกตัวอย่างสิ่งที่คุณเห็นจริงๆ บนโลกออนไลน์ แล้วจัดหมวดหมู่เนื้อหาขึ้นให้อยู่ในการดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป

- สิ่งที่คุณจะไม่สนใจ
- สิ่งที่คุณจะบล็อกหรือรายงาน
- สิ่งที่คุณจะแชร์

SLIDE 39

Notes

- ตอนนี้เรามาดูวิธีดำเนินการกัน
- หยิบโทรศัพท์ของคุณขึ้นมา
- ดูที่โพสต์
- คลิกลูกศรชี้ลงที่อยู่ถัดจากโพสต์ที่เป็นประเด็น
- คลิก “รายงานโพสต์”
- คลิก “ฉันคิดว่าโพสต์นี้ไม่ควรแสดงบน Facebook”
- คลิก “เรื่องราวนี้เป็นข่าวปลอม”

SLIDE 40

SLIDE TEXT:

สรุป

การเป็นนักคิดวิเคราะห์

Notes

- สิ่งที่ทำให้การจำแนกข้อเท็จจริงในเนื้อหาทางออนไลน์เป็นเรื่องยากคืออะไร
- การได้รับอิทธิพลจากมุมมองต่างๆ และการได้รับข้อมูลประเภทต่างๆ จำนวนมาก
- สิ่งที่เราควรคำนึงถึงในการระบุข้อเท็จจริงของเนื้อหาทางออนไลน์คืออะไรบ้าง

- ใช้คลิกเบตใหม่ ใช้รูปภาพจริงใหม่ มีแหล่งที่มาจากไหน มีบริบทอะไร สามารถดูข้อมูลนี้จากที่อื่นได้ไหม
- เราจะทำอะไรเพื่อช่วยให้มั่นใจได้ว่าชุมชนของเราจะแชร์ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชน และจะลดเนื้อหาปลอมลงได้อย่างไร
- บล็อก/แชร์/รายงาน

SLIDE 41

ฉันจะเป็นผู้ใช้ดิจิทัลที่มีความ
รับผิดชอบได้อย่างไร

1. คิดทบทวนเกี่ยวกับตัวตนทางดิจิทัล: ร่องรอยดิจิทัลของคุณ

1. เชื่อมต่อกับคนอื่น ๆ อย่างมีความรับผิดชอบ: คำคุณในฐานะ
พลเมืองดิจิทัล

1. ช่วยเหลือชุมชนของฉัน: การเป็นนักคิดวิเคราห์

We Think Digital

SLIDE TEXT:

ฉันจะเป็นผู้ใช้ดิจิทัลที่มีความรับผิดชอบได้อย่างไร